

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 511/2019
22.10.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у правној ствари тужиоца РЕПУБЛИКА СРБИЈА – МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА – ПОРЕСКА УПРАВА - ФИЛИЈАЛА ЗЕМУН, кога заступа Државно правобранилаштво, Београд, ул. Немањина бр 22-26, против туженог "НАВИП" а.д. – у стечају, Београд, ул. Мозерова бр 7, чији је пуномоћник Смиљана Цвикић, адвокат из ..., и умешач на страни туженог "АА" д.о.о., ..., ради утврђења различног потраживања, вредност предмета спора 242.630.453,23 динара, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда у Београду Пж 892/18 од 22.05.2019. године, у седници већа одржаној дана 22.10.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 892/18 од 22.05.2019. године.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П 730/14 од 01.11.2017. године у ставу I дозвољено је мешање привредном друштву АА доо ... на страни туженог. Ставом II изреке одбијен је тужбени захтев да се утврди различно потраживање тужиоца према туженом у износу од 242.630.453,23 динара и у износу од 94.627.272,93 динара, обезбеђено хипотеком уписаном по решењу Општинског суда у Новом Саду број Дн 1904/09 од 11.08.2009. године и да се утврди да постоји право тужиоца да тражи првенствено намирење потраживања у износу од 242.630.453,23 динара обезбеђеног хипотеком на непокретностима ближе описаним у изреци пресуде. Ставом III изреке утврђено је новчано потраживање тужиоца према туженом у износу од 69.631.456,43 динара. Ставом IV обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 1.061.620,00 динара, а у ставу V одбијен је захтев умешача за накнаду трошкова парничног поступка.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 892/18 од 22.05.2019. године у ставу I изреке одбијена је жалба тужиоца као неоснована и потврђена је пресуда Привредног суда у Београду 20 П 730/2014 од 01.11.2017. године у ставу два изреке пресуде. Такође, ставом II изреке преиначена је пресуда Привредног суда у Београду 20 П 730/2014 од 01.11.2017. године у ставовима три и четири изреке и пресуђено тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца да се утврди новчано потраживање тужиоца према туженом у износу од 69.631.456,43 динара, а обавезан је тужилац да туженом

надокнади трошкове првостепеног поступка у износу од 1.364.020,00 динара. Ставом III изреке обавезан је тужилац да туженом надокнади трошкове другостепеног поступка у износу од 289.320,00 динара.

Против другостепене пресуде тужилац је изјавио благовремену и дозвољену ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао другостепену пресуду у ревизијом побијаном делу и границама ревизијских разлога прописаних одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 72/11..18/20) и одлучио да ревизија тужиоца није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Нису основани ревизијских наводи тужиоца који се односе на то да су у поступку доношења другостепене одлуке учињене повреде одредаба из члана 374. ст. 1. Закона о парничном поступку, а у вези са повредом члана 230. Закона о парничном поступку. Насупрот оваквим ревизијским наводима о погрешној оцени аналитичког прегледа стања издатим од стране Пореске управе, претпоставка тачности података садржаним у јавној исправи је оборива и предмет је оцене свих околности у доказном поступку. Другостепени суд је одлуку засновао на чињеничном стању које је првостепени суд утврдио оценом свих изведених доказа, па нема такве битне повреде поступка пред другостепеним судом, јер поновног извођења доказа у поступку доношења одлуке која се побија ревизијом није било. Следи да битна повреда на коју се по садржини указује ревизијом тужиоца није учињена у поступку пред другостепеним судом. Подаци садржани у јавној исправи могу бити доведени у сумњу осталим доказима који буду изведени у доказном поступку, након чега се заједничком оценом изводи коначни чињенични закључак који представља подлогу за судску одлуку. Поред тога, ревизијским наводима о погрешно оцењеном налазу и мишљењу судског вештака суштински се оспорава правилност утврђеног чињеничног стања на којем су засноване одлуке нижестепених судова, а које не може бити предмет оцене у ревизијским поступку у смислу члана 407. ст. 2. Закона о парничном поступку.

Предмет тужбеног захтева је утвђење разлучног потраживања тужиоца према туженом у износу од 242.630.453,23 динара обезбеђено хипотеком уписаном по решењу Општинског суда у Новом Саду број ДН 1904/09 од 11.08.2009. године, као и утвђење да постоји право тужиоца да тражи првенствено намирење доспелог потраживања у износу од 242.630.453,23 динара обезбеђеног хипотеком уписаном на непокретностима туженог ближе наведеним у петитуму изреке.

Према утврђеном чињеничном стању решењем Привредног суда у Београду Ст 268/12 од 15.05.2012. године отворен је поступак стечаја над туженим. У том поступку је тужилац као стечајни поверилац дана 29.05.2012. године поднео пријаву потраживања на укупан износ пореског дуга од 472.130.046,66 динара које потраживање је у целокупном износу пријављено као обезбеђено на непокретностима туженог по основу решења Општинског суда у Новом Саду Дн 1904/09 од 11.08.2008. године. Решењем Привредног суда у Београду Ст бр. 268/2012 од 12.03.2014. године

утврђено је потраживање тужиоца у износу од 229.499.593,70 динара као стечајно потраживање, док је оспорен износ од 242.630.453,23 динара као разлучно потраживање. Решењем о принудној наплати пореске обавезе из непокретности број 433-1850/09-17-1 од 21.05.2009. године тужилац је туженом одредио принудну наплату из непокретности означене као управна и стамбена зграда са двориштем и састоји се од ... станова и ... пословних простора уписаних у ЗКУЛ ... који се налазе у ... у ул. ..., а по основу дугованог пореза доспелог до 21.05.2009. године који није плаћен у законском року, све укупно 148.003.180,30 динара. Након тога је Општински суд у Новом Саду на основу напред наведеног решења дозволио укњижбу заложног права на непокретности у друштвеној својини чији је носилац права коришћења тужени за износ од 148.003.180,30 динара по основу дугованог пореза доспелог за плаћање до 21.05.2009. године у корист Републике Србије. Решењем о принудној наплати пореске обавезе из неновчаних потраживања број 433-892/09-17.1НП од 23.12.2009. године, тужилац је према туженом као пореском обвезнику одредио принудну наплату пореске обавезе доспеле за плаћање до 22.12.2009. године, а која није измирена у законском року у износу од 191.728.418,41 динара и наложено је дужнику пореског обвезника АА доо ... да пореском органу уместо пореском обвезнику преда покретне ствари. Решењем број 433-892/09-17-1РС од 13.05.2010. године тужилац је пренео у државну својину Републике Србије покретне ствари пореског обвезника које нису продате у поступку принудне наплате пореске обавезе по наведеном решењу о принудној наплати пореске обавезе из неновчаних потраживања, а од дужника пореског обвезника АА доо, у укупном износу од 175.992.166,67 динара. Тужичевим решењем о принудној наплати пореске обавезе из неновчаних потраживања број 433-892/09-172 НП од 26.08.2010. године, првим ставом одређена је принудна наплата пореске обавезе према пореском обвезнику – туженом доспелих за плаћање до 25.08.2010. године, а која није плаћена у законском року у износу од 172.998.996,80 динара, па је наложено дужнику пореског обвезника АА доо да преда покретне ствари: машину за бризгање пластике марке ... тип 400, машина за бризгање пластике марке ... тип 400, линија за производњу термоскупљајуће фолије, линија за производњу полиетиленске фолије, а које немају регистарски број, тужиоцу уместо туженог, а да би се намирило пореско потраживање. Означене покретне ствари су Решењем тужиоца број 433-892/09-17-2РС од 27.08.2010. године пренете у државну својину Републике Србије, јер нису продате у поступку принудне наплате пореске обавезе. У пријави потраживања тужиоца у поступку стечаја над туженим није пријављено потраживање од 148.003.180,30 динара за пореске обавезе из решења бр.433-1850/09-17-1 од 21.05.2009. године, јер је тужени тај износ платио 24.05.2010. године у износу од 175.992.166,67 динара, као и да су обавезе на име пореза које нису наплаћене у текућој години инкорпориране у обавезе у наредној години у облику аналитичког почетног стања почев од 2009. године закључно са 15.05.2012. године. Пореска обавеза из решења од 21.05.2009. године није инкорпорирана у решење од 26.08.2010. године, јер је та обавеза измирена на дан 13.05.2010. године, тако да предмет обавезе из решења од 21.05.2009. године није био предмет принудне наплате у поступку принудне продаје ствари дужника туженог по решењима од 26.08.2010. године и од 27.08.2010. године, па је део оспореног потраживања чинио износ од 172.998.996,80 динара по означеним решењима из 2010. године.

На темељу тако утврђених чињеница првостепени суд налази да тужилац није доказао постојање разлучног потраживања, јер је обезбеђено потраживање до износа од 148.003.180,30 динара наплатио преносом две машине у државну својину, док остатак у износу од 94.627.272,93 динара није обезбедио по решењу Дн. 1904/09 од 11.08.2009. године. Закључује и да је неоснован захтев тужиоца да тражи првенствено намирење потраживања обезбеђеног хипотеком на предметним непокретностима. Како је од укупног пореског дуга од 242.630.453,23 динара тужилац наплатио износ од 172.998.996,80 динара, док остатак у износу од 69.631.456,43 динара није обезбеђен, првостепени суд налази да тужени није оспорио постојање пореског дуга у овом износу, те да постоји потраживање тужиоца за наведени износ, као необезбеђено потраживање.

Другостепени суд не прихвата у потпуности закључак првостепеног суда. Налази да је решењем тужиоца од 27.08.2010. године извршен пренос у државну својину Републике Србије покретних ствари укупне вредности од 175.973.154,00 динара а које нису продате у поступку принудне наплате пореске обавезе по решењу од 26.08.2010. године, па су након неуспешних продаја две машине пренете у својину тужиоца чиме је његово потраживање престало. Након преноса машина тужилац је имао могућност располагања истима према својој вољи, а пореска обавеза туженог је у том делу угашена. Из ових разлога, другостепени суд сматра и да је погрешан закључак првостепеног суда да је основано постојање дуга туженог у износу 69.631.456,43 динара, због тога што оно представља камату обрачунату за период од 27.08.2010. године до 15.05.2012. године управо на износ од 172.998.996,80 динара. Како је такво тужиочево потраживање по основу главног дуга престало 27.08.2010. године, другостепени суд сматра да је неосновано тужилац наставио да обрачунава камату на оспорено потраживање за период након тога па до 15.02.2012. године, као дана отварања стечајног поступка, па је у том делу преиначио првостепену пресуду.

Према оцени Врховног касационог суда, другостепени суд је правилно применио материјално право када је закључио да у границама утврђеног чињеничног стања не постоји основ утуженог разлучног потраживања тужиоца према туженом по основу пореских обавеза

Ревизијом тужиоца оспорава се изнето становиште другостепеног суда. По наводима ревидента поступак принудне наплате пореског дуга по решењу од 26.08.2010. године није спроведен правилно, односно покретне ствари на које се оно односило никада нису преузете у сврху намирења пореског дуга. Указује да у поступку принудне наплате пореског дуга по решењима од 26.08.2010. године и 27.08.2010. године није донето распоредно решење о затварању пореског дуговања, а којим би пореска обавеза туженог била умањена, због чега сматра нејасним због чега другостепени суд не прихвата налаз и мишљење судског вештака у овом поступку којим је утврђена пореска обавеза туженог по означеним решењима у износу од 172.998.996,80 динара.

Врховни касациони суд не прихвата ревизијске наводе тужиоца.

Сходно правној природи захтева тужиоца поступак принудне наплате пореског потраживања из неновчаних потраживања пореског обвезника када потраживање гласи на предају ствари према члану 97. ст. 1, 2. и 3. Закона о пореском поступку и пореској

администрацији извршава се на основу решења из члана 92. став 2. истог закона и то тако што се налаже се дужнику пореског обвезника да, по доспелости, преда дуговану покретну ствар или непокретност Пореској управи. Ако овај дужник не изврши плаћање, по доспелости, Пореска управа врши принудну наплату из неновчаног потраживања дужника пореског обвезника, у складу са чл. 99-111. Закона о пореском поступку и пореској администрацији. Након тога ако продаја заплених ствари није успела на првом усменом јавном надметању, као и на наредним јавним надметањима, односно путем непосредне погодбе, у року од три месеца од дана доношења закључка о одређивању продаје путем усменог јавног надметања, односно непосредне погодбе, ствари се преносе у својину Републике решењем Пореске управе, односно у својину јединице локалне самоуправе решењем надлежног органа јединице локалне самоуправе, по цени која ће се утврдити накнадном проценом њихове вредности. Следи да је поступак принудне наплате пореског дуга могуће спровести и одређивањем принудне наплате продајем покретних ствари дужника пореског обвезника, а уколико сама продаја остане без успеха, такве покретне ствари се преносе у својину Републике Србије и тиме постају основ за намирење пореског дуга у висини која се одређује одговарајућим решењем.

Предмет спора односи се на утврђење различног потраживања и права да тражи првенствено намирење потраживања тужиоца према туженом у вези пореског дуга у износима од 242.630.453,23 динара и 94.627.272,93 динара, а поводом хипотеке коју је тужилац стекао по решењу Општинског суда у Новом Саду Дн 1904/09 од 11.08.2009. године. Најпре, према утврђеном чињеничном стању пореско потраживање тужиоца према туженом у износу од 94.627.272,93 динара уопште није било обухваћено хипотеком која је установљена наведеним решењем поводом кога је тужба опредељена. Ове околности не доводе се у питање ни наводима ревизије.

Даље, поводом потраживања у износу од 242.630.453,23 динара произлази да оно чини главни дуг у износу од 172.998.996,80 динара и обрачунате камате на тај износ за период од 27.08.2010. године па до 15.05.2012. године. Означено потраживање пријављено је као различно по решењу о принудној наплати пореске обавезе из неновчаних потраживања од 26.08.2010. године. Међутим, право одвојеног намирења из заложених непокретности обухваћених тужбеним захтевом односи се на потраживање тужиоца према туженом по решењу о принудној наплати пореске обавезе из непокретности од 21.05.2009. године у износу од 148.003.180,30 динара, како је то орпедељено и у установљеној хипотеци по решењу Општинског суда у Новом Саду Дн 1904/09 од 11.08.2009. године. Према утврђеним чињеницама наведено потраживање тужиоца је намирено 24.05.2010. године, при чему ова обавеза ни на који начин није инкорпорисана у дуг туженог по решењу од 26.08.2010. године. То су разлози због којих се не може тужиоцу признати различно право, односно право на првенствено намирење на спорним непокретностима. Јер, изостаје корелација између потраживања на које се односи тужбени захтев и потраживања које је било предмет обезбеђења у односу на хипотековане непокретности.

Услов да тужилац уопште може имати статус различног поверилац у односу на порески дуг по решењу од 26.07.2010. године претпоставља да такво потраживање уопште и постоји. Тужилац је ради наплате пореских обавеза туженог доспеле одредио поступак принудне наплате пореског дуга на покретним стварима дужника пореског обвезника и то решењем о принудној наплати пореске обавезе од 23.12.2009. године. У

тако започетом поступку тужилац је донео и решење од 26.08.2010. године којим се утврђују преостале пореске обавезе туженог доспеле за плаћање до 25.08.2010. године у износу од 172.998.996,80 динара и ближе одређују преостале покретне ствари дужника пореског обвезника на којима ће се спровести поступак принудне продаје. Ово решење донето је из разлога што је продаја тако одређених покретних ствари остала без успеха у више покушаја. Након тога решењем од 27.08.2010. године тужилац је констатовао да покретне ствари по претходно означеном решењу постају државна својина и циљу принудне наплате поресних обавеза у износу од 172.998.996,80 динара. Стицање права власништва на покретним стварима које су биле предмете принудне продаје представља начин намирења пореске обавезе у смислу члана 104. ст. 18. Закона о пореском поступку и пореској администрацији. На овакав начин престало је и постојање потраживања поводом кога се тужилац легитимише као разлучни поверилац у овој парници, како то правилно закључују нижестепени судови.

Имајући у виду наведено, неосновано се ревизијом указује на неправилности у намирењу пореске обавезе по решењу од 26.08.2010. године из разлога што покретне ствари које обухвата тужилац није преузео у циљу намирења пореског потраживања. Напротив, тужилац је преузео спорне покретне ствари, будући да је исте према стању заснованом на доказима у списима ускладиштио код трећег лица – предузећа „ББ“ д.о.о. ..., након чега је имао и више покушаја јавних продаја. Све то управо потврђује да је тужилац преузео покретне ствари које су требале да послуже сврси њиховог уновчења и намирења пореског дуга туженог, за које је потом услед неуспешног проступка јавних продаја прихватио да постану његово власништво. Такво овлашћење је тужилац имао и искористио у циљу наплате својих пореских потраживања, након чега се у судском поступку не може испитивати целисходност таквог поступања.

При томе, без утицаја су ревизијски наводи тужиоца и у делу којим се указује да поводом решења о принудној наплати од 26.08.2010. године није донето распоредно решење којим ће се одредити које пореске обавезе ће бити намирене. Како ће тужилац раскњижити имовину коју је примио у односу на порески дуг представља његово поступање на које тужени, као порески обвезник не може утицати. Због наведеног непостојање распоредног решења на које се указује ревизијом не може умањити, нити искључити правно дејство наведеног решења о принудној наплати на покретним стварима дужника пореског обвезника, односно решења од 27.08.2010. године којим се на тим покретним стварима успоставља државна својина.

У вези потраживања тужиоца према туженом у износу од 69.631.456,43 динара прозилази да оно представља обрачунату камату управо на износ главног дуга за период од 27.08.2010. године па до 15.05.2012. године, односно за период када услед престанка обавезе пореског обвезника није могло доћи и до тога да истовремено може постојати и његова доцња. Како према члану 75. Закона о пореском поступку и пореској администрацији, затезна камата на порески дуг који је престао да постоји не може бити обрачуната за период када доцње нема, то ни тужилац не може уживати правну заштиту у погледу наведеног износа спорног потраживања, а на што исправно закључује и другостепени суд у преиначујућем делу своје одлуке.

То су разлози због којих је Врховни касациони суд применом одредбе члана 414. Закона о парничном поступку одлучио као у изреци.

**Председник већа, судија
Бранко Станић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић